

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

OPERAČNÍ
PROGRAM
TECHNICKÁ
POMOC

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

NÁRODNÍ ORGÁN
PRO KOORDINACI

Přínosy strukturálních fondů a kohezní politiky v ČR

Manažerské shrnutí studie

Fondy EU - investice do vaší budoucnosti

www.mmr.cz

Obsah

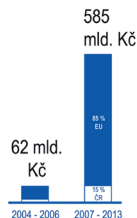
Makroekonomické přínosy	4
Zaměstnanost	6
Podnikání a inovace	7
Výzkum a vývoj	8
Infrastruktura	9
Energetika	11
Životní prostředí	12
Sociální začleňování	14
Synergie	15
Příklady projektů	17

Přínosy strukturálních fondů a kohezní politiky v ČR

82,4 tis.

nově vytvořených pracovních míst od roku 2007

647 mld. Kč

bylo proplaceno do roku 2013

> 30 %

silnic státního významu
vystavěno a modernizováno

1/3 všech nově postavených
čističek odpadních vod

49 tis.

projektů bylo zrealizováno
do roku 2013

1/3 produktových inovací
vzniklo do roku 2013

38 %

pracovních míst vzniklo
v oblasti výzkumu a vývoje

Data k březnu 2014, čerpání v rámci programového období stále trvá

Makroekonomické přínosy

Kohezní politika má významný makroekonomický dopad na ekonomiku České republiky především díky fondům EU.

Prostřednictvím těchto fondů jsou rozdělovány finanční prostředky projektům určeným na posilování konkurenceschopnosti a ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi regiony, čímž napomáhají k plnění cílů Lisabonské strategie a nově i Strategie Evropa 2020. Celkem bylo v předchozím programovém období 2004–2006 vyčerpáno 62,03 mld. Kč. V programovém období 2007–2013 dosáhly proplacené prostředky na účtech příjemců prozatím 585 mld. Kč.

Významný vliv na hrubý domácí produkt, zaměstnanost a další důležité makroekonomické indikátory

Tyto investice měly **významný vliv na hrubý domácí produkt, zaměstnanost a další důležité makroekonomické indikátory** především z důvodu působení pákového efektu. Ilustrujme působení pákového efektu, kterého je dosaženo díky možnosti využívat zdroje z evropských fondů, na konkrétním příkladu investice do dopravní infrastruktury. Nejprve je za evropské prostředky doplněné o veřejné zdroje ČR na základě principu spolufinancování postavena dopravní infrastruktura, která má přímý dopad na hrubou při-

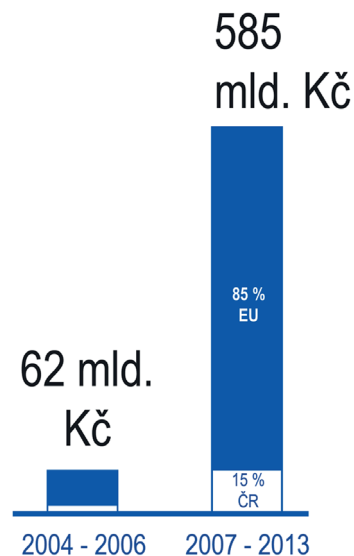
Růst samotného stavebního sektoru má multiplikační efekt

danou hodnotu stavebního sektoru. Určitá část potenciálního přínosu ve formě přidané hodnoty může odtéci do zahraničí v podobě importu komoditních vstupů, pracovní síly či jiných zdrojů. Růst samotného stavebního sektoru má však multiplikační efekt ve formě vyšší poptávky po zboží ostatních sektorů (např. sektoru obchodu a dopravy) a vyšší zaměstnanosti v těchto odvětvích. Plus po ukončení realizace stavby přichází fáze užití stavby, která přináší řadu dalších pozitivních synergických efektů (zlevnění nákladů na transport zboží, růst obchodu, zlevnění zboží pro spotřebitele, vyšší flexibilitu pracovního trhu z důvodu usnadnění dojíždění za prací atd.).

Realizována řada projektů, k jejichž uskutečnění by bez zapojení zdrojů z fondů EU nebylo přistoupeno

Dalším pozitivním aspektem kohezní politiky implementované v ČR je fakt, že prostřednictvím operačních programů byla ve dvou zmíněných programových obdobích **realizována řada projektů, k jejichž uskutečnění by bez zapojení zdrojů z fondů EU nebylo přistoupeno**. Tento aspekt sehrál důležitou roli například v průběhu ekonomické krize, kdy se podpora ze strukturálních fondů stala jedním z nástrojů napomáhajících jejimu zmírnění. Zároveň však

platil i obrácený vztah, kdy ekonomická krize spojená s krizí veřejných financí měla negativní dopad na možné přínosy strukturálních fondů. Vzhledem k principu participace, tj. požadavku podílet se na financování projektu, se stal pokles dostupnosti finančních prostředků u jakéhokoli typu subjektu klíčovým faktorem ovlivňujícím možnost čerpat evropské fondy.

647 mld. Kč

bylo proplaceno do roku 2013

Zaměstnanost

Evropské fondy jako nástroj politiky sociální soudržnosti přispívají k podpoře v oblasti vzdělávání a zaměstnanosti.

Vytvořeno přes desítky tisíc nových pracovních míst - Vedle výše zmíněného vlivu na HDP byla na makroekonomické úrovni podpořena i zaměstnanost ve formě **vzniku nových pracovních míst**. V rámci programového období 2004–2006 bylo **vytvořeno téměř 46 000 pracovních míst**. V dalším programovém období (2007–2013) pak hodnota počtu nově vytvořených pracovních míst dosáhla **82 400**, a to především v rámci OP LZZ a OPPI. Z celkové hodnoty 82 400 pracovních míst bylo přes **75 000 vytvořeno cíleně**; dalších více než 7 000 pracovních míst vzniklo jako vedlejší efekt kohezní politiky, tj. vytvoření pracovního místa nebylo hlavním záměrem projektu financovaného ze strukturálních fondů. Tvorba pracovních míst byla možností využít zdrojů z evropských fondů podpořena i nepřímo prostřednictvím zvýšených vládních a soukromých investic a na základě působení výše zmíněného multiplikátoru.

Výrazný efekt u veřejně prospěšných prací

Při hodnocení **veřejně prospěšných prací** jako specifického druhu zaměstnání bylo **působení evropských fondů ještě výraznější**; přibližně 50 % všech nově

umístěných uchazečů o tuto práci v České republice bylo v letech 2008–2012 umístěno díky kohezní politice.

82,4 tis.

nově vytvořených pracovních míst od r. 2007

Podnikání a inovace

Zlepšení podnikatelského prostředí je jedním z klíčových přínosů kohezní politiky ovlivňujících ekonomický rozvoj v České republice.

Strukturální fondy v období 2004–2013 kofinancovaly projekty, které měly za cíl zlepšit podnikatelské prostředí

Podnikání a inovace jsou hnacím motorem ekonomického rozvoje, neboť se podílejí jak na ekonomickém růstu a jeho zvyšování, tak na zlepšování mezinárodní konkurenceschopnosti. **Strukturální fondy ve sledovaném období 2004–2013 kofinancovaly projekty, které měly za cíl zlepšit podnikatelské prostředí** (např. projekt datových schránek, budování základních

registřů a napojování registřů na centrální registry, Czech POINTy, elektronizace veřejné správy), což se projevilo zjednodušením administrace při podnikání.

Vznik 182 podniků, rozvoj 4 273 podniků, 1/3 produktových inovací

Dalším cílem kohezní politiky v oblasti inovací a podnikání byla podpora samotných podniků v oblasti konkurenceschopnosti (podpora zakládání a financování podniků a projektů zvyšujících konkurenceschopnost). V letech 2007–2012 byl podpořen **vznik 182**

podniků a rozvoj 4 273 podniků, v letech 2007–2013 pak bylo dle údajů MPO vyčerpáno **569 podřízených a bezúročných úvěrů**, to vše v sektoru MSP. V oblasti inovací pak byly ze strukturálních fondů podporovány především projekty zabývající se produktovou inovací; v rámci těchto projektů byl odhadem podpořen vznik téměř **jedné třetiny veškerých provedených produktových inovací** v České republice.

1/3

produktových inovací vznikla do roku 2013

Výzkum a vývoj

Podpora výzkumu a vývoje je nezbytnou podmínkou pro konkurenceschopnou ekonomiku a hospodářský růst a evropské fondy přispěly k rozvoji této oblasti významnou měrou.

Jedna třetina všech klastrů podpořena zdroji z evropských fondů

Rozvoj výzkumu a vývoje (VaV) je další nezbytnou podmínkou pro konkurenceschopnou ekonomiku a hospodářský růst. Hlavním problémem VaV v České republice jsou z dlouhodobého hlediska lidské zdroje a infrastruktura VaV (transfer technologií, spolupráce se soukromým sektorem, centra sdružující výzkum, podnikový a vysokoškolský sektor apod.). V této oblasti tak bylo podpořeno působení klastrů – do roku 2013 byla odhadem **jedna třetina všech klastrů v České republice podpořena zdroji z evropských fondů**. Dále v oblasti transferu technologií vzniká 8 center excelence a 40 regionálních výzkumných a vývojových center. Z pohledu VaV byla ve sledovaném období důležitá i podpora pre-seed aktivit, která dříve nebyla z veřejných zdrojů podporována vůbec.

V reakci na nedostatek lidských zdrojů v sektoru VaV přispěly zdroje z evropských fondů k tvorbě nových pracovních pozic v této ob-

38 % ze všech nově vzniklých pracovních míst ve VaV

lasti. Hodnota počtu veškerých nových pracovních míst ve VaV průřezově za všechny OP v programovém období 2007–2013 přesáhla **6 300, tj. 38 % ze všech nově vzniklých pracovních míst ve VaV**, hodnota počtu specificky výzkumných pracovních míst pak přesáhla **1 800, tj. 20 % všech výzkumných pracovních pozic**, které vznikly v daném období.

38 %

pracovních míst v oblasti VaV

Infrastruktura

Kvalitní infrastruktura je klíčový faktor ovlivňující rozvoj České republiky. Evropské fondy pomáhají k odstranění bariér v přepravě zboží i osob.

Úspora času při dopravě díky EU fondům Jednou z klíčových priorit posilujících konkurenceschopnost české ekonomiky je kvalitní dopravní infrastruktura, která odstraňuje bariéry obchodu, má pozitivní vliv na

životní prostředí, časovou náročnost dopravy a zprostředkovane také na flexibilitu trhu práce. Proto i na tuto oblast cílila kohezní politika. **U dopravní infrastruktury státního významu**, která je financována skrze Státní fond dopravní infrastruktury, **tvořily zdroje ze strukturálních fondů významný podíl na financování** (v letech 2009–2011 **přes 30 %**). Bez těchto prostředků by byla dopravní infrastruktura výrazně podfinancována, neboť řada dopravních projektů by nebyla realizována a dostupné finanční zdroje by pokryly pouze nejnужnější údržbu.

OP Doprava dohromady s regionálními operačními programy a OP Praha–Konkurenceschopnost velmi výrazně přispěly k rozvoji dopravní infrastruktury regionálního i celostátního významu. Dohromady bylo **proplaceno příjemcům na projekty dopravní infrastruktury 193 mld. Kč převážně ze zdrojů EU**, z nichž se

236,4 km silnic státního významu
301 km železničních tratí

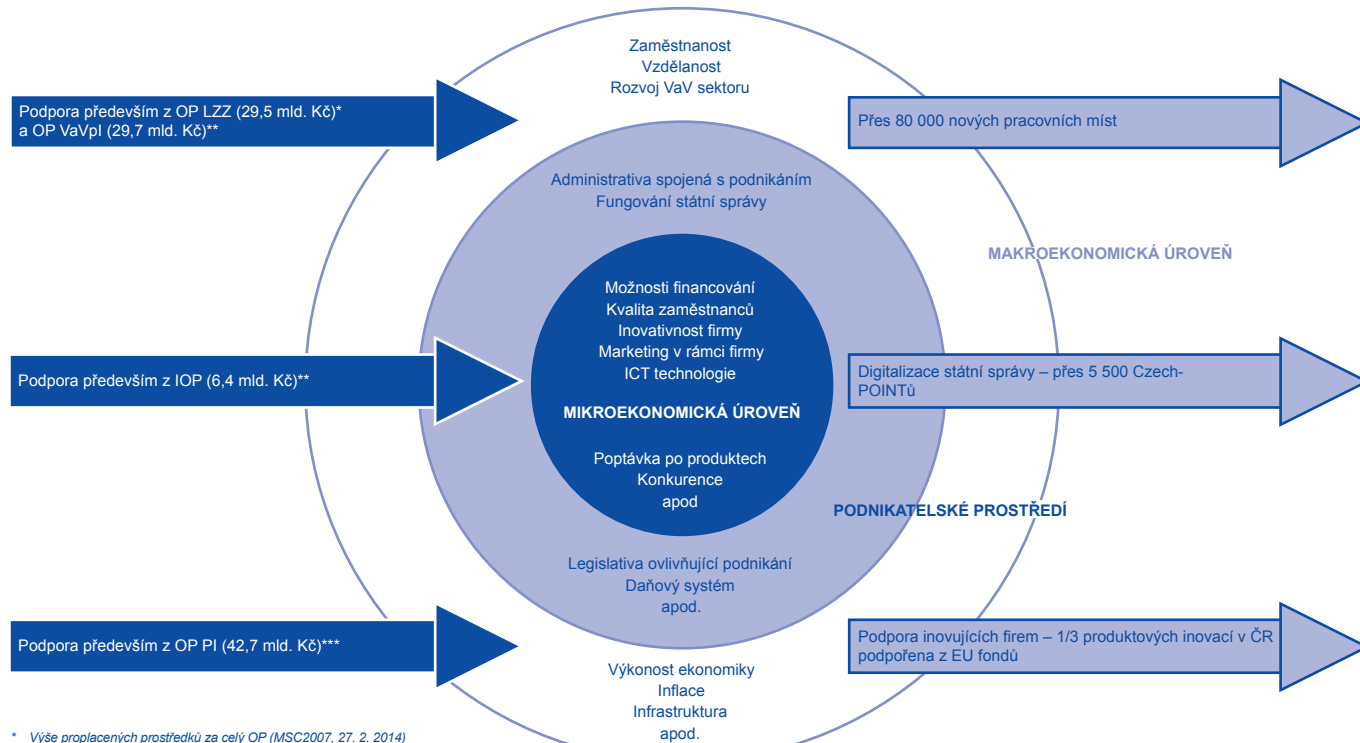
podařilo vystavět například **236,4 km silnic státního významu** (dálnice, rychlostní silnice a silnice I. tříd), v oblasti železniční infrastruktury se podařilo zrekonstruovat **301 km železničních tratí** a rozšířit délku elektrizovaných železničních tratí o 30 km. Navíc díky projektům v železniční a silniční dopravě se odhaduje, že **dochází k úspo-
rám času v hodnotě ekvivalentní 3,1 mld. Kč za rok.**

>30 %

silnic státního významu
vystavěno a modernizováno

Obrázek 1: Vybrané přínosy kohezní politiky v oblasti podnikání, inovací, výzkumu a vývoje a zaměstnanosti.

* Výše proplacených prostředků za celý OP (MSC2007, 27. 2. 2014)

** Výše proplacených prostředků ze zdrojů EU za IOP, prioritní osy 1, 2 (MSC2007, 27. 2. 2014)

*** Výše proplacených prostředků ze zdrojů EU za OPPI bez prioritní osy 3 (MSC2007, 27. 2. 2014)

Energetika

Postupné zvyšování využívání obnovitelných zdrojů energie při výrobě tepla a elektřiny je další z podporovaných oblastí kohezní politiky.

Snížena spotřeba energie v objemu 3 mil. GJ/rok

V oblasti energetiky podpořily zdroje z evropských fondů pokles energetické náročnosti a vyšší míru využití obnovitelných zdrojů energie (OZE). Tento fakt je v souladu s obecným trendem v oblasti energetiky, kterým je postupné zvyšování využívání OZE při výrobě tepla a elektřiny, podpořené kromě možnosti využití finančních prostředků plynoucích z evropských fondů dalšími hospodářsko-politickými nástroji (podpora výkupních cen zelené elektřiny apod.) Vyšší využití OZE přispívá ke snížení emisí do ovzduší a plnění závazků vůči EU, lepší optimalizaci palivo-energetického mixu či tvorbě pracovních míst.

V rámci OPŽP bylo v rámci více než 3000 projektů s cílem zvýšení energetické účinnosti či využití OZE proplaceno více než 12,2 mld. Kč z evropských prostředků. Nejvíce zdrojů plynulo na projekty zvyšující energetickou účinnost – zateplování veřejných objektů apod. (96 %), nejméně pak na projekty využívající biomasu jako OZE (1,1%). U OPPI bylo v této oblasti v rámci více než 1300 projektů celkem proplaceno 5,9 mld. Kč

Zvýšení kapacit na výrobu energie z OZE o 200 MW

z evropských fondů. Největší sumy plynuly do projektů z kategorie energetické účinnosti následované projekty na výstavbu malých vodních elektráren. Na základě realizovaných projektů byla **snížena spotřeba energie v objemu 3 mil. GJ/rok** a došlo ke **zvýšení kapacit na výrobu energie z OZE o 200 MW**. Pro srovnání instalovaný elektrický výkon OZE v ČR dosáhl k 1. 7. 2013 5,5 GW, ovšem téměř 40 % tohoto výkonu tvořily fotovoltaické zdroje.

3 mil. GJ/rok

snížení spotřeby energie

Životní prostředí

Díky evropským fondům došlo k výraznému zlepšení životního prostředí. Fondy EU přispívají nejen na zlepšení kvality vody a ovzduší, ale také na likvidaci odpadů a ekologické zátěže.

94 postavených čistíren odpadních vod

V oblasti životního prostředí, z výsledků projektů OPŽP, zmiňme např. **94 postavených čistíren odpadních vod (ČOV)** z celkových 301 ČOV postavených v průběhu let 2007–2013, **111 tis. obyvatel nově napojených na vyhovující ČOV**, proplacený příspěvek EU ve výši **1,1 mld. Kč na protipovodňovou ochranu** či obdobně **2,3 mld. Kč na projekty spojené s odstraňováním starých ekologických zátěží**. Tato oblast je významná proto, že jsou realizovány investice a projekty, které by se díky svému finančnímu rozsahu bez pomoci evropských fondů nemusely uskutečnit. Zároveň prostředky poskytnuté z evropských fondů pro tyto projekty (a obdobně např. pro projekty realizující opatření chránící proti povodním) znamenají znatelnou úsporu pro státní rozpočet.

1/3 všech nově postavených
čistíren odpadních vod

Tabulka 1: Vybrané projekty v oblasti životního prostředí

Příspěvek EU k dané oblasti*	Oblast	Příspěvek EU na daný projekt	Příklad podpořeného projektu
21,3 mld. Kč	Snížení znečištění vod	308 mil. Kč	Čistá Berounka – etapa II., projekt D – skupinový projekt odkanalizování, čištění odpadních vod a zásobování pitnou vodou
1,1 mld. Kč	Omezování rizika povodní	113 mil. Kč	3 MP – Modernizace systému měření, modelování a předpovědi Povodňové služby ČR – rozvoj klíčových předpovědních aplikací ČHMÚ
2,7 mld. Kč	Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí	32 mil. Kč	Snížení emisí NOx Teplárny Vřesová instalací nízkoemisních hořáků na kotlích K3 a K4
2,3 mld. Kč	Odstraňování starých ekologických zátěží	468 mil. Kč	Sanace a rekultivace staré ekologické zátěže státního podniku DIAMO v Mydlovarech – revitalizace 47 ha, eliminace rizika uvolňování radionuklidů do ŽP, eliminace rizika ohrožení kvality vod
6,1 mld. Kč	Zlepšování stavu přírody a krajiny	57 mil. Kč	Labe, Kolín, revitalizace levého ramene u Kmochova ostrova – odstranění cca 30 000 m ³ sedimentů z řeky, zpevnění břehů panely, délka ravitalizovaného toku 792 m

* dle částky Prostředky proplacené příjemcům

Sociální integrace

Evropské fondy jako nástroj politiky sociální soudržnosti přispívají k podpoře znevýhodněných skupin a osob.

Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit a vzdělávání pracovníků sociálních služeb

Prostředky na oblast sociální integrace a rovnost příležitostí mezi oběma programovými obdobími vzrostly. Zatímco v období 2004–2006 se pozornost soustředila kromě integrace specifických skupin obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí a vytváření rovných příležitostí pro muže a ženy ještě na

posílení kapacity poskytovatelů sociálních služeb, v následujícím programovém období **přibyl důraz na podporu sociální integrace příslušníků romských lokalit** a intervence se zaměřovaly především na **vzdělávání pracovníků sociálních služeb**, nikoliv již jen na posílení kapacity.

V rámci programového období 2007–2013 byly prostředky z evropských fondů proplaceny prozatím více než 900 poskytovatelům služeb vedoucích k sociální integraci. Největšími příjemci pomoci byly kraje. Oproti předchozímu období, kde jednu z nejvýznamnějších rolí hrálo Ministerstvo práce a sociálních věcí, se tak povedl záměr přesunout velkou část odpovědnosti v této sféře na regionální aktéry, kteří nejlépe znají potřeby svých obyvatel. Z ne-

státních organizací se největší podpory dostalo obecně prospěšné společnosti Člověk v tísni.

> 900

poskytovatelů služeb
podpořeno do roku 2013

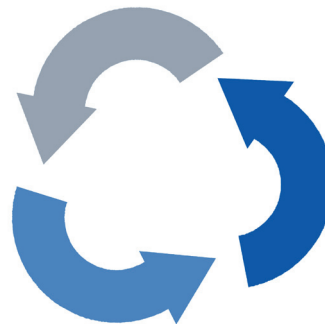
Synergie

Díky synergickému efektu dochází k násobení pozitivních dopadů evropských fondů a dalších hospodářsko-politických nástrojů.

Projekty mají často průřezový charakter, díky čemuž dochází k synergiím

Systém programů podpory je tvořen operačními programy, které se cíleně zaměřují na specifická prioritní témata. Jednotlivé projekty však mají často průřezový charakter, díky čemuž dochází k synergiím. Synergie mohou být vertikální a horizontální.

Vertikální synergie vzniká v rámci jednotlivého operačního programu tím, že jednotlivá opatření vznikají a jsou využívána např. podnikatelskou sférou. Horizontální synergie vzniká mezi jednotlivými operačními programy formou souběžně připravovaných projektů a navazujících projektů. Mnoho takovýchto efektů můžeme nalézt například mezi OP VaVpl a OPPI. Obdobné platí např. ROP a OPD (budování místních a státních komunikací), ROP a OPŽP (ekologická městská doprava, snížení emisí znečišťujících látek), OPŽP a OPPI (výstavba energetického zdroje využívajícího OZE a snížení znečištění ovzduší) či ROP a OPŽP (oblast krajiny tvorby apod.).

spolupráce mezi
programy a projekty

Tabulka 2: Shrnutí přínosů strukturálních fondů a kohezní politiky

Programové období	2004–2006	2007–2013*
Počet projektů	13 000	49 000
Zaměstnanost	46.000 nově vytvořených pracovních míst	82.400 nově vytvořených pracovních míst
Podnikání a inovace	182 nově založených a 4.273 podpořených firem	
	1/3 veškerých provedených produktových inovací	
Výzkum a vývoj (VaV)	38% nově vytvořených pracovních míst ve VaV	
	jedna třetina všech klastrů v České republice podpořena zdroji z evropských fondů	
Infrastruktura	více jak 30 % dopravní infrastruktury státního významu podpořeno z EU fondů	
	1412 km rekonstruovaných komunikací 236,4 km nově postavených silnic státního významu	
	úspora času v hodnotě ekvivalentní 3,1 mld. Kč / rok	
Enrgetika a životní prostředí	1/3 postavených čističek odpadních vod postavena s podporou evropských fondů	
	snížení spotřeby energie v objemu 3 mil. GJ za rok	

* data k březnu 2014, čerpání v rámci programového období stále trvá

Příklady projektů k jednotlivým oblastem

Podnikání a inovace

Nákup technologie na výrobu dřevěných příhradových vazníků

Operační program podnikání a inovace
Příspěvek fondů EU: 14 025 000 Kč

Záměrem projektu je nákup technologického zařízení pro výrobu dřevěných příhradových vazníků systémů Gang-Nail a MKD (společnost je jediným výrobcem vazníků MKD ve střední a východní Evropě) - lisovací jednotka MARK VII (popř. obdobná), laserová projekce, speciální podávací a vyvážecí zařízení pro zvýšení produkce výroby i do okolních států východní Evropy.

Výzkum a vývoj

Výzkumně-vývojová laboratoř pro senzory a integrované senzorové sítě

Operační program Podnikání a inovace
Příspěvek fondů EU: 9 359 000 Kč

Rozšíření a zkvalitnění výzkumných a vývojových kapacit podniku umožňující prohloubení spolupráce s vysokými školami a AV ČR, vytvoření nových kvalifikovaných míst a zajištění podmínek pro zapojení společnosti do národních i evropských programů VaV a tím zvýšení její konkurenceschopnosti. Projekt pro firmu představuje významný pokrok v rozšíření výroby.

Infrastruktura

Elektrizace trati včetně PEÚ Letohrad - Lichkov st.hr., 1.stavba

Operační program Dorava
Příspěvek fondů EU: 1 275 456 665 Kč

Rekonstruovaný úsek v délce 22,376 km umožnil zvýšení rychlosti z 60-70 km/h na 75-90 km/h. Součástí projektu byla rekonstrukce čtyř nástupišť, vybudování bezbariérového přístupu, rekonstrukce mostních objektů, zabezpečovacích zařízení, zajištění svahů, protihluková opatření atd.

Příklady projektů k jednotlivým oblastem

Energetika

Rekonstrukce malé vodní elektrárny Mířejovice

Operační program Podnikání a inovace
Příspěvek fondů EU: 118 403 300 Kč

Součástí projektu byla generální rekonstrukce malé vodní elektrárny v okrese Mělník. Elektrárna je součástí zdymadla na řece Vltava a její výkon je 3,57 MW. Rekonstrukce proběhla v rámci opatření Úspory energie a obnovitelné zdroje energie a rekonstrukce proběhla v letech 2009-2012.

Sociální integrace

Bydlení pro matky/otce s dětmi v tísní Štenberk – Dalov

ROP NUTS II Střední Morava
Příspěvek fondů EU: 18 687 817,13 Kč

Azylový dům je sociální služba poskytovaná v souladu s § 22 zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. Hlavním cílem azylového domu je zlepšení životních podmínek matek (otců) s dětmi a těhotných žen nacházejících se v nepříznivé životní situaci a jejich integrace do většinové společnosti.

Životní prostředí

Rybí přechod Hýskov

Operační program Životní prostředí
Příspěvek fondů EU: 7 603 236 Kč

Projekt je zaměřen na vybudování rybního přechodu na vodním toku Berounka jez Hýskov v ř. km 39,554 s postupným přechodem do skloněných svahů se základní šířkou 5 m a celkovou délkou 35,7 m s rozdílem hladin 1,3 m. Návrhový průtok korytem rybního přechodu je 0,8 m³/s. Celkový průtok rybním přechodem je 1,8m³/s.

Přínosy strukturálních fondů a kohezní politiky v ČR

Manažerské shrnutí studie

Březen 2014

Zpracovatel studie

EEIP, a. s.

Společnost EEIP, a.s. zpracovala tento dokument na základě veřejně dostupných zdrojů a dat a informací poskytnutých Ministerstvem pro místní rozvoj ČR. EEIP, a.s. neodpovídá za jejich správnost a úplnost ani za případné škody vzniklé využitím této analýzy k jinému účelu než k jakému byla určena.

Kompletní text studie a další informace jsou dostupné na <http://www.strukturalni-fondy.cz/studie-prinosy>.

Ministerstvo pro místní rozvoj
Národní orgán pro koordinaci
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1
Tel.: +420 224 861 111
Fax: +420 224 861 333
www.strukturalni-fondy.cz

ISBN 978-80-87147-59-7